

Sobre *Mort de dama*

Mort de dama ha estat, des de sempre, una de les novel·les més populars de Llorenç Villalonga. La sàtira corrosiva d'una societat en plena decadència, l'humor que envolta l'obra i aquell punt d'elegia d'un món perdut feien fàcil la lectura d'aquest enfilall d'escenes que van succeir-se al voltant del llit de mort de Dona Obdúlia. Pots ser per això, l'obra ha servit, des de fa molts anys, com a material per a l'escena. El mateix Villalonga va fer-ne una versió teatral: *A l'ombra de la Seu*. Ell, que sovint utilitzava el diàleg teatral per bastir el tram de les seves novel·les, en aquest cas portava al teatre una obra seva que havia nascut com a novel·la. Va marcar un camí: El 1970, la Companyia Adrià Gual la va fer pujar *Mort de dama* als escenaris del Romea, amb dramaturgia de Biel Moll i direcció de Ricard Salvat. L'esquelet era *A l'ombra de la Seu*, amb la incorporació de les escenes que Villalonga havia anat afegint a la novel·la en les successives edicions de 1954 i 1965. La peça va tenir una controvertida presentació a Madrid, al I Festival Internacional de Arte Dramático, el 28 d'octubre de 1970, al María Guerrero, on va ser contestada per una colla de rebentadors que van interrompre en diverses ocasions la funció amb frases obscenes contra Montserrat Carulla o Carme Sansa.

L'obra va tornar als escenaris el 1982, de la mà de la Companyia del Conservatori Professional de Música, Art Dramàtic i Dansa de Balears, amb dramaturgia de Guillem Frontera i direcció de Pere Noguera, i va ser portada a Barcelona, al Centre Dramàtic de la Generalitat. L'any 1998 es va fer una segona versió d'aquesta darrera posada en escena al Teatre Principal de Palma.

Amb aquests antecedents, el Teatre Nacional de Catalunya, en coproducció amb el Teatre Principal de Palma, torna a presentar *Mort de dama*, amb dramaturgia de Marc Rosich i Rafel Duran i direcció d'aquest últim. La novel·la, rellegida i revalorada els darrers anys, reclamava també una nova mirada dalt de l'escenari. I és que tot allò que s'apunta a la sàtira villalonguiana, aquell món que desapareix substituït «per uns altres temps i una altra gent probablement pitjors», en mots de Salvador Espriu, es carrega de sentit, més per afinitat que per contrast, en aquests inicis del segle XXI. És aquesta nova mirada la que volem oferir. Perquè *Mort de dama*, lluny de perdre actualitat, la va guanyant dia a dia.

Jordi Castellanos